

Secretarissen, schepenen en burgemeesters bewoonden vanaf de 17e eeuw de plek waar in 1929/30 het nieuwe Koedijker raadhuis werd gebouwd.

Secretarissen.

Pieter Cornelisz Schoorl, die op 15 mei 1634 werd aangesteld tot secretaris van Koedijk, werd in 1655 genoemd als wonende aan de noordzijde van de Kerckelaen. Het ambt van secretaris zal niet genoeg inkomsten hebben opgeleverd, zodat hij ook nog enkele koeien bezat. In één van de registers die hij moest bijhouden heeft hij achterin de data genoteerd waarop zijn koeien zouden moeten kalven. Het betrof drie stuks vee:

1. Pieter Aerians koeycke 14 dagen voor mij (mei).
2. De swarte vers vierdalff weck voor mij.
(De zwarte vaars 3 1/2 week voor mei)
3. De roode vers een maent voor mij.
(De rode vaars een maand voor mei.)

Het kalenderjaar is daarbij niet vermeld.

Cornelis Bouwenz Clerck werd op 14 juni 1658 als secretaris aangesteld wegens het overlijden van Pieter Cornelisz Schoorl. Cornelis Bouwenz Clerck was weduwnaar van Marytje Wouters en trouwde op 26 oktober 1658 met Neel Pieters, de weduwe van zijn voorganger.

Secretaris Clerck bewoonde ook het huis aan de noordzijde van de Kerkelaan. In de eerste jaren dat hij daar woonde heeft hij nog enkele perceeltjes aan de Laan weten aan te kopen, waardoor zijn bezit zich tenslotte uitstreekte tot de sloot langs het kerkhof. Secretaris Clerck zal ook veehouder zijn geweest. Hij bezat meerdere stukken land. Uit een successieaangifte uit 1687, wegens het overlijden van één van zijn dochters, blijkt zijn bezit o.a. te bestaan uit een huis en erf met een "cleyne coehuysje", gelegen aan de Kerkelaan, samen getaxeerd op een waarde van f 400,-. Cornelis Bouwenz Clerck werd in 1673 tevens aangesteld tot secretaris van de Molengeerzen van Geestmerambacht. Beide functies werden door hem vervuld tot zijn overlijden op 9 mei 1693. Uit meerdere stukken blijkt dat hij de secretarie in zijn woonhuis had ondergebracht en niet in het raad- of rechtshuis, dat zich iets oostelijker aan de zuidzijde van de Kerkelaan bevond.

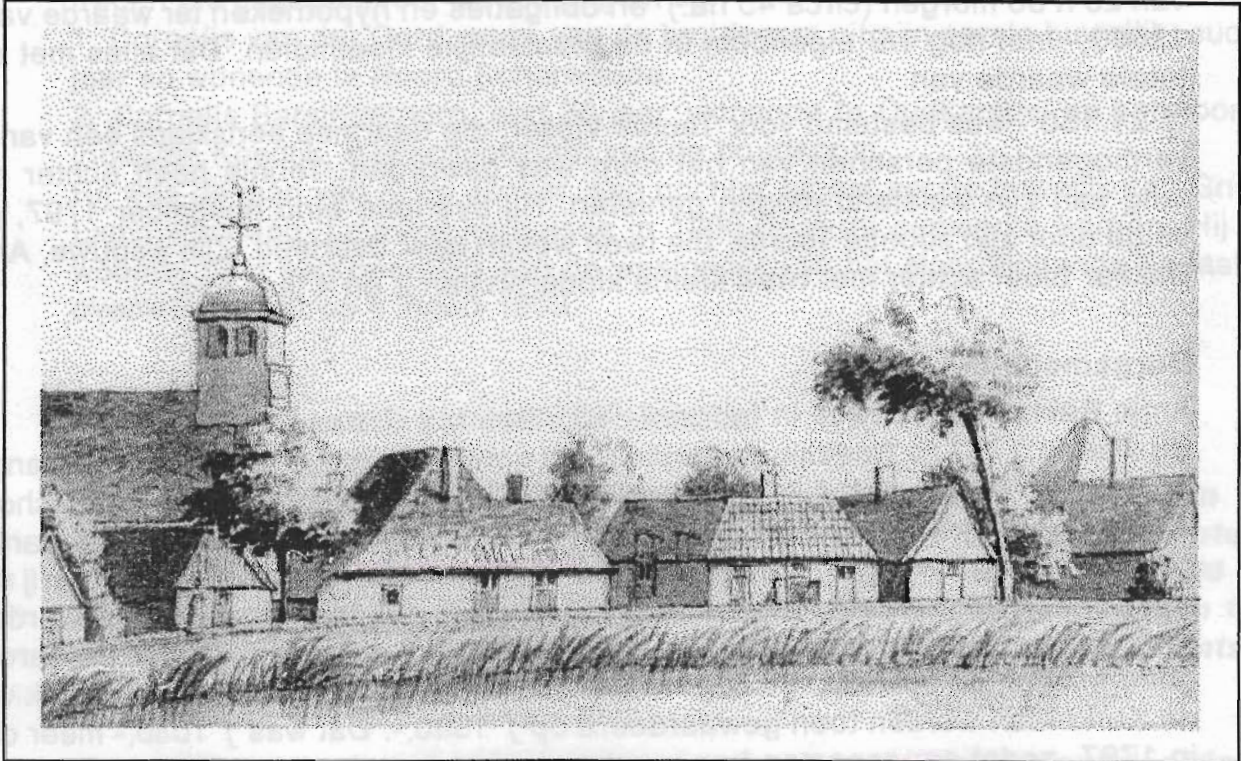
Schepenen.

De enige erfgename van secretaris Clerck was zijn op 17 augustus 1659 gedoopte dochter Maartje. Zij trouwde, als weduwe van Adriaen Adriaensz Houdewint, op 12 december 1688 met **Jacob Jansz Stammes**. Hij stamde uit een gegoede familie die zich later Stam zou gaan noemen. Haar vader was al een aantal jaren weduwnaar en mogelijk heeft zij al vanaf haar huwelijk met Jacob Jansz Stammes het huis van haar vader bewoond, waarvan zij na zijn overlijden eigenaresse was geworden.

Jacob zal veehouder zijn geweest en was in de periode 1685-1720 meerdere jaren schepen en van 1697-1728 weesmeester van Koedijk. Maartje Clerck overleed op 22 september 1699. Als twee maanden later haar jongste kind overleden is moet aangifte voor de Collaterale Successie worden gedaan. Uit die aangifte

blijkt dat het huis dan op een waarde van f 800,- wordt getaxeerd. Mogelijk was het oude huis gesloopt en vervangen door nieuwbouw. Tevens blijkt dat Jacob Stammis 17 percelen land bezat, Hij overleed op 1 februari 1734.

Opvolger in de bewoning werd zijn zoon **Cornelis Stammes**. Hij was geboren in 1692 en trouwde in 1727 met Bregtje IJfs. Ook hij zal veehouder zijn geweest. Hij was in de periode 1718-1762 meerdere jaren schepen van Koedijk, eerst als Cornelis Stammis of Stam en later als Cornelis Stam de Oude.

*De Kerkebuurt in 1744 getekend door H. de Winter”
De middelste stolpboerderij is het huis dat toen door
Cornelis Stam de Oude werd bewoond..*

De belasting voor zijn begraven werd op 23 juni 1764 in de klasse van f 30,- aangegeven door zijn zoon, Cornelis Stam de Jonge. Die f 30,- was het hoogste tarief en gold voor personen met een bezit van tenminste f 12.000,- en dat was in die tijd heel veel. Cornelis en Bregtje hadden slechts 1 kind. Het was de in 1728 geboren Cornelis, die later bekend werd als **Cornelis Stam de Jonge**. Hij zette de bewoning van de boerderij voort en was veehouder.

Hij was in de periode 1759-1790 meerdere jaren schepen en in 1779 weesmeester van Koedijk. Cornelis Stam bezat in 1769, ten tijde van de runderpest, 24 beesten waarvan er 14 ziek werden, 9 runderen stierven en 5 werden weer beter zodat de veestapel door de ziekte ingekrompen was tot 15 stuks.

Ook in het gezin van Cornelis Stam de Jonge was het meer dan droevig. Hij trouwde in 1754 met Aagje Cornelis. Hun eerste kindje, geboren in 1755, werd nog geen 4 maanden oud en hun tweede kind overleed in 1756 bijna gelijk met de moeder.

Cornelis trouwde als weduwnaar in 1761 met Maartje Cornelis Molenaar. Zij kregen drie kinderen, waarvan er twee nog geen half jaar oud werden. Het derde kind, een dochter, bleef ongehuwd en overleed in 1790 op bijna 24 jarige leeftijd. Haar moeder was in 1781 al overleden. Cornelis zelf overleed eind januari 1797,

op 68 jarige leeftijd, als kinderloze weduwnaar.

Hoogstwaarschijnlijk woonden de laatste jaren zijn vroegere bureu, Teunis Visser en Antje Crelis Bakker, bij hem in. In de lidmatenlijst van de Hervormde kerk zijn zij bij huisbezoek in 1793 bij elkaar genoteerd. Mogelijk was de relatie met hen beter dan die met de leden van de familie Stam. Twee familieleden Stam erfden enkele percelen land ter waarde van f 800,-, die krachtens testament van zijn oom, Jan Jacobsz Stammis, niet buiten de familie mochten vererven.

Al het overige bezit, bestaande uit de boerderij ter waarde van f 650,- en een huisje ter waarde van f 95,- met nog 33 percelen land met een gezamenlijke grootte van zo'n 50 morgen (circa 45 ha.) en obligaties en hypotheken ter waarde van f 12000,- met nog 1/3 eigendom in de plaatselijke meelmolen. Dat alles met een totale waarde van

f 21.150,- was bestemd voor Teunis Visser, die daarmee eensklaps één van de vermogendste personen van het dorp was geworden. Teunis heeft echter niet lang van zijn welstand mogen genieten. Hij overleed eind november 1797, gevolgd door zijn zoontje Teunis, die twee weken later overleed. Zijn weduwe, Antje Bakker bleef achter met twee kleine kinderen van 2 en 4 jaar oud.

Burgemeesters.

Antje Bakker hertrouwde in februari 1801 met **Jan Groenewoud**.

Hij was in 1793 te Koedijk aangesteld als schoolmeester, koster en voorzanger op een jaarsalaris van f 212,50 met als emolumenten: vrij wonen in het schoolhuis en gebruik van het gras van het kerkhof. In het voorjaar van 1801 bedankte hij voor het ambt van schoolmeester en werd hereboer op een grote boerderij met veel land. Dit echtpaar kreeg 5 kinderen waarvan er 3 nog geen jaar oud werden. Antje Bakker overleed in 1811. Kort daarna vond taxatie plaats van het onroerend goed waaruit de huwelijksgemeenschap had bestaan. Huis en erf op de hoek van de Kerkelaan werden toen gewaardeerd op f 1680,-. Dat was f 1030,- meer dan in 1797, zodat aangenomen kan worden dat het huis in die periode geheel vernieuwd was.

Jan Groenewoud was inmiddels een welgestelde burger geworden die, op de predikant na, als de meest geletterde persoon van het dorp kon worden gezien.

Na belastinggaarder, weesmeester en kerkmeester te zijn geweest, werd hij in 1812 Maire en na 1813, toen de Fransen weer vertrokken waren, burgemeester van Koedijk.

Hij ging in 1815, op huwelijkse voorwaarden, een tweede huwelijk aan met Elisabet Visser. De functies van burgemeester en secretaris vervulde hij tot zijn overlijden op 1 februari 1827. Hij had toen oog ook nog een groot boerenbedrijf. Tot zijn nalatenschap behoorden o.a. 22 koeien, 4 hokkelingen, 4 kalveren, 6 schapen, 4 lammeren, 2 paarden en een zeug met 10 biggen.

Zijn oudste zoon, **Cornelis Groenewoud**, verkreeg de boerderij aan de Kerkelaan en boerde daar verder. Tevens werd hij met ingang van 1844 benoemd tot burgemeester en secretaris van Koedijk, welke functies hij gedurende 40 jaar heeft vervuld. Hij overleed in 1893. De boerderij kwam daarna in bezit van zijn schoonzoon **Simon Kramer**, die in 1884 zijn schoonvader als burgemeester was opgevolgd en in 1889 op eigen verzoek als zodanig werd ontslagen. Hij vertrok in 1894 naar Alkmaar en overleed aldaar in 1907.

De boerderij werd in 1904 bewoond door Cornelis Groenewoud Kramer, een kleinzoon van Simon Kramer. Cornelis was in 1878 geboren als Cornelis Kramer maar

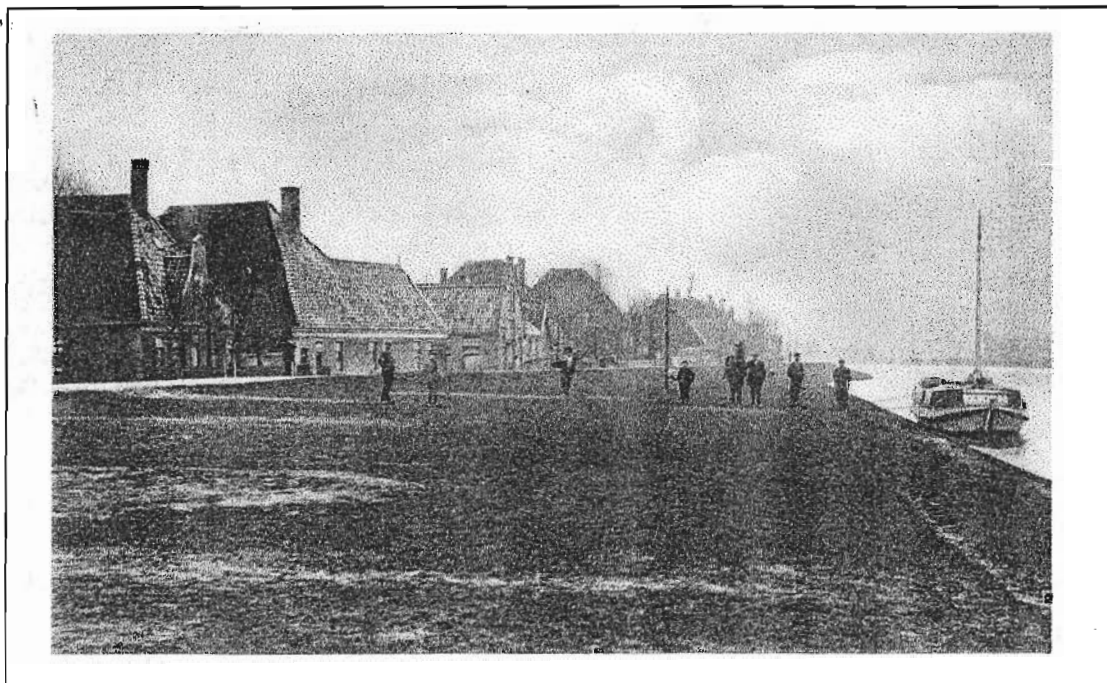
er was, in verband met het uitsterven van de familienaam Groenewoud, bij Koninklijk Besluit van 10 juni 1880 toestemming verkregen om de naam Groenewoud bij de naam Kramer te voegen.

Cornelis Groenewoud Kramer vertrok in het voorjaar van 1913 naar de Schermer nadat hij de boerderij met andere opstallen verkocht had aan, Cornelis Man, de eigenaar van de aan de zuidzijde van de Kerkelaan gelegen herberg "Het Vergulde Paard".

Cornelis Man ging de boerderij niet zelf bewonen maar verhuurde het grote huis aan drie gezinnen tot het geheel op 18 januari 1914 door brand werd verwoest. In de Alkmaarse Courant van 19 januari lezen we daarover:

Zondagmiddag, omstreeks 12 uur, werden wij opgeschrikt door bekkenslag en het geroep van brand. De broodbakkerij van den heer Buisman stond in brand en spoedig sloegen de vlammen over op het perceel van C. Man, een groote boerenplaats, bewoond door drie gezinnen. In een oogenblik stond alles in lichte laaie. Door het krachtig optreden van de brandweer wist men de kapberg en het café van den heer Man te behouden, doch de hitte was zoo sterk dat er verschillende ruiten in het café gesprongen zijn.

Alles is tegen brandschade verzekerd, de oorzaak is onbekend. Naar we van goede zijde vernemen waren huizen en inboedels verzekerd voor ongeveer f 20.000,-, een partij kool was niet verzekerd.

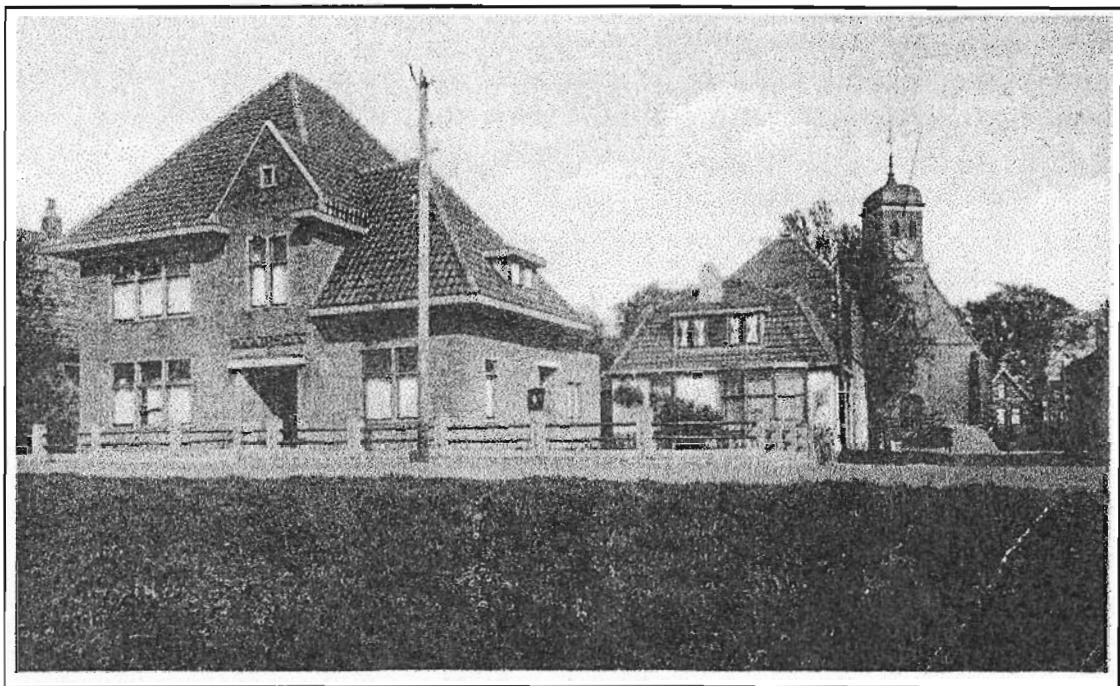
Van links naar rechts de bakkerij van Buisman en de boerderij van de families Groenewoud, Kramer en Groenewoud Kramer die rond 1912 door Cornelis Man werd gekocht. Beide percelen werden 18 januari 1914 door brand verwoest.

De boerderij werd niet herbouwd. Alleen de kapberg was bewaard gebleven en daar heeft Man later een woonhuis van witte kalkzandsteen voorgebouwd. Nadat hij rond 1919 het café "Het vergulde Paard" had verkocht ging hij in het nieuw gebouwde huis wonen en liet aan de westzijde het erf, waar de grote boerderij

had gestaan, onbebouwd liggen. Misschien met de bedoeling dat ooit nog eens voor goed geld te kunnen verkopen.

In 1929 was het gemeentebestuur tot de conclusie gekomen dat het oude raadhuis toch eigenlijk veel te klein was. Er kwamen nieuwbouwplannen. In april 1929 besloot de gemeenteraad om het bouwterrein van C. Man, met een oppervlakte van circa 330 ca., voor f2750,- aan te kopen, om daar een raadhuis op te laten bouwen. De nieuwbouw kosten werden inclusief grond en meubilair begroot op f 25.000,-. De bouw werd op 30 augustus aanbesteed voor f 12.990,- en het schilderwerk voor f 835,.

Burgemeester P. Kikkert legde op 25 september 1929 de eerste steen en op 20 maart 1930 werd in het "Nieuwe Raadhuis" de eerste gemeenteraadsvergadering gehouden.

Het Nieuwe Raadhuis met daarachter het na 1914 voor de familie Man gebouwde woonhuis en de kapberg die in 1914 behouden was gebleven. Beide laatstgenoemde opstallen werden rond 1964 gesloopt om plaats te maken voor een nieuwe brandweerkazerne.

De bevolking sprak toen over het "Nieuwe Raadhuis", maar toen per 1 oktober 1972 de gemeente Koedijk werd opgeheven werd het al spoedig het "voormalige raadhuis" genoemd. En nu spreekt men zelfs van het "oude-raadhuis".

Na opheffing van de gemeente Koedijk is het raadhuis voor de plaatselijke bevolking nog enkele jaren als hulpsecretarie in gebruik geweest.

Het raadhuis is inmiddels in 1987 gedeeltelijk verbouwd om het geschikt te maken voor gebruik door een woongroep. Nog in datzelfde jaar is er een huurdersvereniging "Raadhuis Koedijk" opgericht met voor de bewoners een contract van rechten en

plichten. Hopelijk zullen één of meerdere bewoners ons in een volgende Gouden Engel een uiteenzetting geven over de gezamenlijke bewoning.

(Voor de jongste gegevens is dankbaar gebruik gemaakt van de door mw. Pauline Stolk en de heer D. v.d. Wiele aan mij verstrekte informatie)

Capelle a.d. IJssel